

Q Vriendenkring

*Maandblad van de Nederlandse Quakers,
het Religieus Genootschap der Vrienden*
92e jaargang nr. 10, nov. 2021

*Groepsfoto van de najaarsvergadering van de Nederlandse Quakers.
Wat een fijn om zo intensief met elkaar te verbinden!*

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs: Nederl.: **€30,00 per jaar**

Europa en Wereldwijd **€75,00 per jaar**

Email abonnement (PDF) €5,00 per jaar

Deze Vriendenkring is gedrukt op milieuvriendelijk papier met deze drie certificaten

Het gebeurt helaas weleens dat abonnees vergeten te betalen. Maak daarom van de betaling van het abonnement een periodieke overmaking. Bankrekening: (IBAN) **NL65 TRIO 0212 3772 64** t.n.v. Quakers met vermelding van 'Abonnement De Vriendenkring'. Voor buitenland: (BIC) TRIONL2U. Nieuwe abonnees, adreswijzigingen en betalingen email: vriendenkringredactie@gmail.com

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM, Zwolle, tel. 038-4608461/06-40030923.

Email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Redactielid: Els Ramaker

Correctie: Hylkia, Els en Frieda Oudakker.

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere maand! (Tenzij anders afgesproken).

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt. Bezoek daarom geregeld de Quaker website: www.Quakers.nu

De Nederlandse Quakers hebben, naast de website quakers.nu (waarop de Vriendenkring te vinden is), een Facebookpagina “Quakers Nederlandse Jaarvergadering” voor berichten en een besloten Facebookgroep “Nederlandse Jaarvergadering” voor onderling gesprek, ook met Vriendenkringabonnees. Lid word je met de betreffende knop op facebook.com/groups/820840817925912

De verkooptafel en de collecte op de najaarsvergadering is bestemd voor het vervoer van spullen naar de vluchtelingen bij Calais door Wils t’Hart. Wil jij nog bijdragen dan kan dat via het Quakerhulpfonds: NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, met vermelding van: ‘collecte’.

In dit nummer:

<i>Retraite 2022</i>	3
<i>Van de redactie</i>	4
<i>Het pijnlijke omvormen tot een weg van genade</i>	6
<i>Schilderretraite</i>	7
<i>Geluid van leven in doods landschap</i>	9
<i>De Duitse Jaarvergadering, oktober 2021</i>	11
<i>Wat is een Cary-lezing?</i>	12
<i>Quakers en Doopsgezinden met elkaar in gesprek over:</i>	13
<i>Kooplieden van de dood</i>	16
<i>Quakers op Cuba</i>	20
<i>Fantasiën over vrede tussen Israël en Palestina</i>	22
<i>Christopher Dye, de enige Quaker in de gevangenis</i>	24
<i>Climate-Miles</i>	25
<i>Climate Miles, van Groningen via Zwolle naar Glasgow</i>	26
<i>Vrede en Rechtvaardigheid Families kwartet</i>	28
<i>Nunë en Davit mogen blijven</i>	30
<i>1% voor CO2 compensatie ?</i>	33
<i>FairClimateFund</i>	35
<i>De V.S. moet investeren in diplomatie in Afghanistan</i>	36
<i>Vrienden in het hele land</i>	38
<i>Waar zijn Quakerbijeekomsten?</i>	39

Retraite 2022

Door de retraitecommissie: Erik, Inge en Wils

We mogen weer naar het St. Willibrords-klooster in Doetinchem voor onze jaarlijkse retraite. De datum is van 28 tot 30 januari 2022.

De retraitecommissie wil er dit jaar een creatieve retraite van maken, creatief met woorden en verhalen en voor wie wil ook dans, muziek, tekenen, schilderen of andere creatieve ideeën.

Natuurlijk is er veel ruimte voor Stille en ook boswandelingen als het weer het toelaat. Er is plaats voor 18 Vrienden, de prijs is 174,50 euro dit is inclusief toeristen - belasting en een lakenpakket, dit laatste is verplicht, je hoeft het dus niet meer mee te nemen. Je kunt je opgeven bij wils 't hart : hartenhuis@netvisit.nl , svp retraite als onderwerp invoegen.

We blijven voorzichtig, bij aankomst in het klooster wordt de QR code gecontroleerd. We hopen op een mooie geïnspireerde en inspirerende retraite.

Van de redactie

De najaarsvergadering van de Nederlandse Quakers het afgelopen weekend (22-24 okt.) was voor mij het hoogtepunt van het jaar! Wat was het fijn elkaar weer in levende lijven te zien. We verbleven weer in het ons zo bekende natuurvrienden huis 'De Bosbeek'. Dit huis ligt midden in het bos. Veel hoge dennen, maar ook berken, eiken en hier en daar wat heide. Het huis is sober en we waren zelfvoorzienend. De voorbereidingsgroep had prima inkopen gedaan en daar maakte onze kok heerlijke gerechten van.

Onze kinderen hadden ook veel plezier deels samen met ons

. Vooral de crea-avond was heel gevarieerd, we hebben hartelijk gelachen om de acts van de kinderen en volwassenen. Het onderdeel van de 'energy ball' was juist weer heel fijn verdiepend en toch licht om samen kracht te voelen zonder woorden.

Het programma was heel goed doordacht opgezet. Er was veel ruimte tussen de inhoudelijke onderdelen, de bijeenkomsten in kleine basisgroepen. Ik heb heerlijk gewandeld in het bos en genoten van de mooie in herfst tinten kleurende bladeren. Deze kleuren liepen van mooi diep rood, oranje, donker bruin, licht bruin, geel, tot licht en donker groen. Samen met de roodborst die mooi aan het zingen was en de geluiden van de grote bonte specht gaven ze me de rust en de stilte om alle indrukken te verwerken en de diepgang ervan te ervaren. Door naast elkaar te zitten en de tijd te hebben om met aandacht te luisteren heb ik echt ervaren hoe de wereld van gevoelens en belevingen van anderen op mij kan doorwerken.

Heerlijk om geen besluiten te hoeven nemen, niet gedwongen worden om tot één mening te komen. De speelse aanpak van de inhoudelijke delen, zetten vastgeroeste meningen op losse schroeven. Heerlijk!

Het thema was: 'Mijn vermogen? Ons vermogen? Ik was verbaasd hoe snel mijn overtuigde mening hierover veranderde in nieuwsgierigheid en vraagtekens over de verschillende dimensies. In onze basisgroep hebben we uitgewisseld over wat wellicht spirituele gaven zouden kunnen zijn en wat onze talenten. Mooi om die ook bij anderen in de groep te ontdekken en te benoemen. We deden een spel 'down the line', met een lijn door de hele ruimte waar we met 40 deelnemers op moest gaan staan. Aan de ene kant van de lijn was het 'Ja', of 'helemaal mee eens', en aan de andere kant 'Nee', of 'helemaal mee oneens' met alle tussen posities van Ja, tenzij, naar de eerste helft van de stelling de tweede helft niet. Boeiend hoe makkelijk ik van positie veranderde na het horen van een andere mening!

In deze Vriendenkring nog weinig over deze Najaarsbijeenkomst. Het volgende nummer zal hier meer aandacht aan geven.

*Ik heb weer eens gewandeld
langs de grenzen van het innerlijke rijk,
weer eens helemaal vertoefd in de stilte
nog lang niet stil genoeg
en gevoeld hoe broodnodig ik dat heb.*

Uit het dagboek van Etty Hillesum 20 februari 1942

Het pijnlijke omvormen tot een weg van genade.

Citaat van de maand November

Willem Furnée, 11 oktober 2021, Quaker Faith and Practice 5th edition 2.69

A Friends' meeting for worship finds no room for debate or for answering (still less for contradicting) one another; if this is desirable, it will be left for another occasion. And if anything should seem to be spoken amiss, the spiritually minded worshipper will have the wit to get at the heart of the message, overlooking crudity and lack of skill in its presentation, and so far from giving way to irritation at what seems unprofitable, he will be deeply concerned for his own share in creating the right spiritual atmosphere in which the harm fades out and the good grows. Many a meeting has known this power, transforming what might have been hurtful into a means of grace.

A Neave Brayshaw, 1921

In een toeWijdingssamenkomst van de Vrienden is het uitgesloten dat men met elkaar in discussie gaat, op elkaars uitspraken reageert of elkaar tegenspreekt. Als men hiertoe de behoefte voelt moet men dat bewaren voor een andere gelegenheid. Wanneer het erop lijkt dat er iets verkeerd is gezegd, zal de spiritueel ingestelde gelovige zo verstandig zijn om tot de kern van de boodschap door te dringen en voorbij te gaan aan grofheid of het gebrek aan vaardigheid om de boodschap te verwoorden. Dus in plaats van toe te geven aan een gevoel van irritatie over iets dat niets lijkt bij te dragen, zal deze gelovige zich met name geroepen voelen zelf bij te dragen aan een goede spirituele sfeer, waarin de "schade" die werd aangericht op de achtergrond raakt en het goede tot ontwikkeling komt. Menige Maandvergadering heeft deze kracht leren kennen waardoor iets wat pijnlijk had kunnen overkomen om te vormen tot een weg van genade.

Schilderretraite

Op bezoek bij voorouders van de Quakers: 'de opgeblazenen'.

Door Erik Dries

In september was er een schilderretraite in Congénies, in het zuiden van Frankrijk. Ik was gevraagd daar lesjes te verzorgen. Dus 17 september om 7 uur in de trein in Den Haag opgestapt en om half vier 's middags was ik in Zuid-Frankrijk. Ik ben er nog steeds een beetje verbaasd over hoe snel en makkelijk dat gaat.

's Ochtends hield ik mijn verhaal en 's middags gingen we ergens heen (als je dat wilde). Een oude mergelgroeve (waar in de zomer jazz concerten worden gehouden), een middeleeuws dorpje, de resten van een romeinse brug, een themapark over bamboe.

Het weer was geweldig, het eten super en de iedereen heeft genoten. Ik ga volgend jaar de eerste en tweede week van september weer, deo volente, en hoop dat er dan ook een paar Nederlandse Quakers zijn.

De geschiedenis van het huis en van Congénies zijn boeiend: Ten tijde van de onafhankelijkheidsoorlog in Amerika 1775-1783, had een Quaker: Joseph Fox de Falmouth, 3 boten. Deze boten hadden zonder zijn medeweten Franse boten aangevallen en buitgemaakt. In 1785 zette hij een advertentie in 'La Gazette de France'. Hij legde uit dat hij een Quaker was en de schade wilde vergoeden. Moelijk te geloven door het publiek, maar het gebeurde. Die oproep werd gelezen door een groep christenen genoemd 'les inspirés', ook wel de 'couflaires' (de opgeblazenen!) genoemd. Zij hadden geen

schade geleden maar de oproep sprak hen zo aan, dat ze contact hebben opgenomen met Fox. In 1788 zijn de ‘couflaires’ lid geworden van het Genootschap de Vrienden. In 1822 is het huis gebouwd met fondsen van Engelse en Amerikaanse Vrienden. Er waren toen er 130 Quakers in Frankrijk, waarvan 90 in Congénies.

In 1907 ging het huis dicht. In 1925 overleed de laatste Quaker daar. Het huis is verschillende keren verkocht, maar wel steeds aan Quakers. In de eerste wereldoorlog heeft het huis gediend als ziekenhuisje. In de tweede wereldoorlog was het een opslagplaats van de Duitsers. Na de tweede wereldoorlog is het gekocht door Britse Vrienden als privéhuis. In 2003 heeft er een grote renovatie plaatsgevonden, en sinds 2004 wordt het weer gebruikt voor de zondagse en andere bijeenkomsten en schilder- muziek, schrijf retraites.

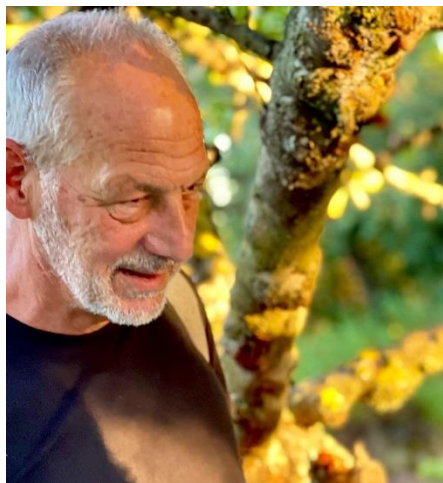
De huidige ‘ami’s de résidence’, Amy en Chamba, hebben ook plannen voor stilte retraites en meer.

Congénies is een schilderachtig dorpje. De eerste avond dat ik daar rondliep zag ik bordjes richting een ‘temple’. Nieuwsgierig ging ik die kant op, niet wetend dat ‘temple’ de gewone benaming is voor een protestantse kerk.

Maar daar aangekomen las ik tussen allerlei papiertjes het volgende:

*“Ce que dieu est en lui -même
Personne ne peut le dire.
Mais nous pouvons parler
de ce qu’il est pour nous
et de ce qu’il représente dans notre
vie.”*

*“Wat voor God is er in jezelf?
Niemand kan het vertellen.
Maar we kunnen praten
over wat het voor ons is
en wat het vertegenwoordigt in ons
leven.”*

Geluid van leven in doods landschap

Actie tegen uitbreiding bruinkolenmijn tussen Aken en Keulen

Door Martin Touwen

Niet ver over de grens staat de grootste CO₂-emitter van Europa, de firma RWE met zijn elektriciteitscentrales tussen Keulen en Aken. Hier wordt bruinkool verstoofd, die uit enkele 250-450 meter diepe mijnen wordt gehaald. Een waar maanlandschap. Het constante afpompen heeft effect op het grondwater tot voorbij Venlo en Roermond. Je zou verwachten, dat met het oog op de klimaatcrisis en de Parijse afspraken dit rap zou verminderen. Niets is minder waar, de stop is pas gepland voor 2038. In de tussentijd zou de grootste mijn, Garzweiler II, worden uitgebreid door 6 dorpen te slopen. De actiegroep “Alle dorpen blijven” (www.alle-dorfer-bleiben.de) had voor deze zomer actiekoor en -orkest Lebenslaute (www.lebenslaute.net) uitgenodigd om te helpen bij het verzet. Christiane en ik hebben, samen met 120 andere muzikanten, daaraan gehoor gegeven. Lebenslaute is in 1986 ontstaan tijdens acties tegen (extra) atoombommen. Sindsdien probeert deze groep mooie, vooral klassieke, muziek en daarmee levensvreugde te brengen naar plaatsen waar leven bedreigt wordt. Andere voorbeelden zijn wapenfabrieken, asielgevangenis en de plek van

Lützerath: de bagger knaagt aan de 1,5 graad opwarmingsgrens Foto: Danni Pilger

waaruit Amerikaanse drones-aanvallen uitvoeren in de hele wereld. Van meet af aan zijn hier ook Duitse Quakers bij betrokken.

Dit jaar waren wij ingebed in een klimaatkamp met honderden deelnemers in het dorpje Lützerath, dichtbij de rand van de mijn. Door dit dorp loopt de denkbeeldige lijn die de haalbaarheid van de niet meer dan 1,5 graad-doelstelling voor Duitsland moet symboliseren. Inmiddels is het dorp bijna geheel door RWE opgekocht en grotendeels gesloopt. Alleen een laatste boer blijft en biedt weerstand. Die weerstand gaat op dit moment over in de 'hete' fase. Er zijn wekelijks demonstraties en acties. Mensen zijn bereid, zich in boomhutten vast te ketenen.

Lebenslaute actie Garzweiler II 15-08-21 deel 'Alpengroep' Foto: Barbara Schell

Wij hebben een week lang geoefend en concerten gegeven (o.a. in een grote schuur, een school en een circustent). Maar wij hebben vooral een week eenvoudig geleefd in een tentenkamp met composttoiletten. We aten lekker veganistisch. We hadden veel gesprekken met vele lieve, betrokken en gedreven mensen. Aan het eind zijn wij voor dag en dauw de mijn ingegaan om door deze burgerlijke ongehoorzaamheids-acties het bedrijf in ieder geval voor enkele uren stil te leggen. Muziek maken in een doodse mijn is een hele bijzondere ervaring, met medewerkers en politie als toehoorders. Voor een deel ging dat helaas gepaard met nare ervaringen en aanklachten. Bij het slotconcert in Lützerath aan de rand van de mijn, sprak de voorzitter van de lokale actiegroep ons toe: 'Als ik me keer in de richting van de mijn, dan ben ik vol ontredning. Als ik me omdraai naar jullie, ben ik vol hoop.' Wij hopen een kleine bijdrage te hebben geleverd aan het proces tot herbezinning en ommekeer naar het leven.

De Duitse Jaarvergadering, oktober 2021

Door Joke Hofman

Van 14 t/m 17 oktober werd de Duitse Jaarvergadering gehouden, zowel online als live vanuit Bad Pyrmont.

Gedeelten heb ik mee gedaan. Bijv. op vrijdagavond de voordracht van Ralf Becker over *Sicherheit neu denken*. Dat waren enerzijds indrukwekkende en zeer zorgwekkende feiten, anderzijds ook positieve berichten over wat er in Duitsland de laatste 10 jaar in de politiek is veranderd ivm met het denken over bijv. de bewapeningswedloop. Op onze “eigen” website samenvelig.earth staat ook veel informatie.

De Cary-lezing werd dit jaar gehouden door Stefan Mann: *Genesis gaat verder!* Stefan is een zeer bevlogen “Agrar-Ekologe”, die van enthousiasme bijna over zijn eigen woorden struikelde. Hij toonde met allerlei voorbeelden aan dat we wel degelijk veel invloed hebben, als we met een groep iets echt willen, met als voorbeeld de afschaffing van de slavernij. Het denken zo omvormen dat de mensen het bewustzijn kregen, dat slavernij echt mens-onwaardig is. Hij zei ook dat deze eeuw zou kunnen brengen dat men het bewustzijn zou krijgen dat het doden van dieren onwaardig is, hetgeen mij als vegetariër zeer aansprak!

We werden daarna in groepjes verdeeld om over de lezingen te praten, maar helaas weigerde mijn microfoon en mijn geluidsontvangst toen... Dat leverde me wel een heerlijke boswandeling op....

Zondagmorgen was een fijne stille samenkomst en na een goed nagesprek gingen we ieder weer naar onze plaats in de wereld !

In een interview met Stefan Mann van Agroscope over ‘Levende alpentraditie loont’ zegt Stefan: ‘We hebben een onderzoek gedaan onder 793 alpenboeren. Gevraagd naar het succes van de individuele leden en hun sociaal welzijn, was het gemiddelde 3,6 resp. 4.0 hoger.

De belangrijkste vraag is: wat is succes eigenlijk? Voor veel alpengemeenschappen is het belangrijk dat er een gemeenschap ontstaat, dat tradities met elkaar worden beleefd.

Wat is een Cary-lezing?

Bron: <http://quaaker-berlin.de/2013/09/13/im-andenken-an-richard-l-cary/>

Sinds 1936 geeft een door de Duitse Quakers gevraagde Vriend op elke jaarvergadering een lezing: de "Richard Cary Lezing". Deze lezingen gaan in op vragen die bij degene die de lezing houdt opkomen vanuit de houding om Quaker te zijn. Ze zijn zo divers als onze vrienden en zo veranderlijk als onze geschiedenis. Ze gaan over theologie, vredeswerk, biografische en spirituele ervaringen en zijn getuigenissen van de betreffende Vrienden, maar weerspiegelen ook de uitdagingen waarmee de Quakers in de loop van de tijd te maken hebben gehad.

Wie was Richard Cary?

Richard Lucius Cary werd geboren op 14 maart 1886 in Baltimore, Maryland, VS. Na een opleiding tot mijnningénieur doceerde hij wiskunde aan de Princeton University. Na de eerste wereldoorlog heeft hij zich vrijwillig aangemeld bij het American Friends Service

Het Quäkerburo in Berlijn 1930

Committee (AFSC) in Philadelphia om te helpen bij het organiseren van kindermaaltijden in Duitsland. In december 1919 kwam hij naar Duitsland, waar hij in het Ruhrgebied werkte. Hij bleef hier tot augustus 1920. Als journalist van de "Baltimore Sun" schreef hij hoofdartikelen om de geestelijke scheiding van volkeren die als gevolg van de oorlog was ontstaan, overwinnen. Dit gaf hem de wens om terug te gaan naar Duitsland.

In 1930 verhuisde hij met zijn gezin naar Berlijn om daar de functie van Amerikaans secretaris in het toenmalige internationale secretariaat van de Quakers over te nemen. Al zijn werk was gebaseerd op de diepe overtuiging dat de wereld alleen tot vrede kan komen als alle relaties tussen mensen gebaseerd zijn op het feit dat de mens het beeld van God is. Met zijn enorme kennis heeft hij velen kunnen helpen en heeft hij uitgebreide contacten opgedaan. Hij werd geroepen in het bestuur van de Amerikaanse Kamer van Koophandel in Berlijn. In het voorjaar van 1933 maakte hij een reis naar Amerika, waar hij tal van lezingen gaf. Misschien is het door deze overmatige inspanning dat hij een beroerte kreeg, aan de gevolgen waarvan hij op 16 oktober op 47 jarige leeftijd in Berlijn stierf. Zijn as werd begraven op de Quaker-begraafplaats in Bad Pyrmont.

Quakers en Doopsgezinden met elkaar in gesprek over:

Dat Conciliair Proces met z'n vrede, gerechtigheid en heilheid van de schepping, wordt dat nog wat?

.....en hoe dan?

Met deze vraag hebben we ons bezig gehouden op 2 oktober in de ontmoeting met Doopsgezinden. We waren met 16 deelnemers, helaas maar met een klein groepje Quakers. We herdachten Henk Blom die op 1 oktober is overleden en ook een aantal keren bij ons op de Algemene Vergadering is geweest als gast.

Erik Dries had een tekenfilmpje gemaakt over de zin van het stellen van de vraag “” waarom? De thema's vluchtelingen, kernwapens en bewapening, klimaat, racisme en uitbuiting en armoede waren de thema's waar we ons mee hebben bezig gehouden. Deze thema's zijn ook aan bod gekomen in de brief aan de kabinetsformateur Mariët Hamer. Die we als voorbereidingsgroep mede hebben ondertekend. In kleine groepen stellen we vragen over

de thema's. Met een aftel systeem komen we in de kleine groepen. De tweede ronde kleine groepen kiezen we zelf het onderwerp, nadat we een spel hebben gedaan door met knikkers het omkeerpunt van 5 wipwappen te zoeken.

Het knikkerspel, waarbij we ieder 5 knikkers konden verdelen over de thema's. We moesten behoorlijk veel knikkers in een beker doen, voordat de wip overhelde.

Enkele voorbeeld vragen over Vluchtelingen

1. *Waarom doe ik nix?*
2. *Waarom kan ik begrip opbrengen voor mensen die de grenzen willen sluiten (ook van Europa)*
3. *Waarom mogen vluchtelingen niet al leren in de AZC's?*
4. *Waarom kan ik met de vluchteling wel omgaan, maar niet met de vluchtelingenproblematiek?*
5. *Waarom zijn er niet meer creatieve oplossingen zoals TakeCare BnB?*

Enkele vragen over kernwapens

1. *Waarom hebben we kernwapens:*
2. *Hoe kunnen we van wapens kunst maken*
3. *Welke stappen zijn er nodig om te komen tot 1 jaar investeringsstop in militair apparaat (wereldwijd)*

Een goed vredes idee!

In Nederland een fysieke plek creëren om wapens om te smeden:

“De Wapenomsmederij”

Zwaarden omsmeden tot ploegscharen. (Jesaja 2,1-5).

Enkele genoemde netwerken waar we gebruik van kunnen maken:

- *Stop de Wapenhandel (Wendela de Vries) en Stop Fuelling War (in Frankrijk, gestart door Quakers)*
- *“Sicherheit neu Denken” wordt vertaald voor de Nederlandse situatie. Dat doet de Werkgroep Inclusieve Veiligheid.*
- *In het regeer akkoord van het kabinet Rutte 3 stond dat in deze regeer periode we streven naar een kernwapenvrije wereld. Met toegevoegd: binnen de bondgenootschappelijke verplichtingen. Deze overweging zou er uit moeten, want dat betekent dat Nederland eigenlijk niets kan doen.*
- *Elk jaar wordt wereldwijd er voor \$1.981.000.000.000 uitgegeven aan wapenhandel. hoe zou het zijn als we dit bedrag 1 jaar besteden aan de SDG's (sustainable Development Goals)???? Klimaat, vluchtelingen, armoede, racisme, onderwijs, gezondheidszorg wereldwijd.*

Waldemar Epp leidt ons in de afsluiting van de dag met een kaarsen ceremonie met voor iedereen gekleurde lintjes die staan voor welke betrokkenheid we hebben.

Het uitgebreide verslag kun je opvragen bij marliestjallingii@home.nl

We spreken af dat we verbinding houden

Kooplieden van de dood

*Door Atiaf Alwazir Hoofd van het Vredesprogramma van QCEA
Vertaling Peter van Leeuwen in qcea-editor*

Bij de ingang van het ExCel Centre, in Londen op 14 september 2021
Op dinsdagochtend 14 september zat ik in de DLR-trein op weg naar ExCel Centre in de haven van Londen. Ik was vanuit Brussel naar Londen gereisd om getuige te zijn van en deel te nemen aan acties tegen de 'Defense & Security Equipment International' (DSEI) wapenbeurs. De DSEI-beurs is een van 's werelds grootste wapenbeurzen en vindt ongeveer om de twee jaar plaats.

In de trein, waar ik ook keek, zag ik mensen in zwarte of grijze pakken en met donkere mondkapjes. Ik vroeg me af of dit alleen de Londense werkcultuur was, of gingen ze allemaal naar dezelfde plek? Dezelfde plaats waar ik ook heen ging?

Het was griezelig om te bedenken dat ze allemaal terloops gingen 'werken' om wapens te kopen alsof ze schoenen aan het winkelen waren. Wapens die huizen, families en de natuur zullen doden, verminken, verwonden, vernietigen. Wapens die de dood van 'anderen' tot handelswaar maken. Ik probeerde niet te oordelen, ik probeerde niet boos te zijn, maar ik was het allebei, dus ik sloot mijn ogen, haalde diep adem en na ongeveer tien minuten besloot ik een dialoog aan te gaan.

Ik draaide me om naar de man die rechts van mij zat en zei: "Goedemorgen, meneer, gaat u naar ExCel?" Hij knikte terwijl hij naar zijn telefoon bleef kijken.

"Voor DSEI?" Ik vroeg.

Hij knikte opnieuw, terwijl hij nog steeds aan zijn telefoon gekluisterd was. "Mag ik vragen waarom u gaat?" Zei ik.

De man keek naar me op, "Wat bedoel je?"

"Waarom koopt u wapens die mensen doden?"

"het is gewoon... ehm... zakelijk, het is niet persoonlijk" zijn wenkbrauwen gingen omhoog.

Dit is de realiteit van de wapenhandel. De realiteit van ons economisch systeem dat profiteert van moord en vernietiging, en het 'business' noemt. We leven in een wereld waar het oké is dat een regering een tentoonstelling van de dood ondersteunt. Niet alleen helpt de Britse regering de wapenindustrie beurs te organiseren, ze subsidieert en promoot de wapenindustrie ook. In 2019 nodigde het VK delegaties uit voor de DSEI uit 67 landen, waaronder landen op haar eigen lijst van mensenrechtenschenders.

We leven in een wereld waar het oké is dat een regering een tentoonstelling van de dood ondersteunt. Waar meer dan 1.700 wapenbedrijven hun dodelijke waren en bewakingsapparatuur, drones en andere repressiemiddelen op de markt brengen aan ongeveer 36.000 aanwezigen van over de hele wereld, waaronder hoge functionarissen, inkopers uit de industrie, zowel lokaal als internationaal.

Onze moderne oorlogsvoering, inclusief 'nieuwe' technologische wapens zoals drones, terroriseren een hele bevolking waardoor ze in voortdurende angst leven. Er is een veronderstelling dat drone-aanvallen een chirurgische precisie hebben die het gebruik ervan als legaal en ethisch rechtvaardigen. Maar een drone-aanval is verre van chirurgisch. Het explodeert en zal willekeurig iedereen in de buurt doden. De explosie stopt niet en zegt: "oh wacht, sta je op mijn lijst of niet?" [Om het leven brengen vanuit de lucht zonder eerlijk proces is moord.](#)

Maar het gaat niet alleen om de technologie zelf, het gaat erom hoe deze nieuwe technologieën worden gebruikt om te doden en tegen wie ze worden gebruikt. Uiteindelijk vereisen ze een menselijke beslissing over wie te doden, en deze menselijke beslissing is niet immuun voor veronderstellingen en vooroordelen. Zo beslissen drone-operators en beleidsmakers wie het doelwit is en wordt gedood, ongeacht de technische mogelijkheden van de drone, en deze wordt vaak opnieuw gebruikt tegen degenen die we als 'anderen' beschouwen.

Zelfs als de drone niet toeslaat, maar gewoon boven je zweeft, heb je het gevoel constant in de gaten te worden gehouden. Een hele bevolking wordt verdacht geacht. Miljoenen beschouwd als potentiële terroristen die in een zone leven waar geen onderscheid wordt gemaakt tussen opoffering en moord, waar ze letterlijk ongestraft ter dood kunnen worden gebracht. "Onschuldig tot schuldig bevonden" is hier niet van toepassing, wat betekent dat het [huidige aantal burgerslachtoffers waarschijnlijk veel hoger is dan gerapporteerd.](#) Maar zelfs als burgerslachtoffers als zodanig worden

erkend, is er [geen compensatie](#) voor hun verwoeste huizen of de dood en verwondingen van familieleden.

Waarom wordt dit geaccepteerd? Omdat onze gemilitariseerde economische systemen – net als het kolonialisme – profiteren van oorlog en geweld en de verwoesting van onze planeet, vooral als het gaat om ‘de anderen’ Daarom wordt het testen van nieuwe militaire uitrusting op ‘de ander’ aanvaardbaar geacht.

Luchtbombardementen zijn een koloniale erfenis die 100 jaar geleden begon. [Volgens Dr. Priya](#) Satia, hoogleraar internationale geschiedenis, heeft Groot-Brittannië vlak na de Eerste Wereldoorlog een nieuw systeem van imperiale patrouilles ingesteld, bekend als "lucht controle", en dit toegepast in Irak, waar ze hun bombardementstechnologieën voor het eerst in de praktijk brachten.

Sinds de komst van luchtwapens voor imperiale patrouilles, zijn bombardementen en uitbuiting doorgegaan. Dat komt omdat racisme en raciale onderdrukking de basis vormen voor de gemilitariseerde economie die niet zou kunnen bestaan zonder de veronderstelling dat sommige mensenlevens minder waard zijn dan andere.

We kunnen beter dan dit

Bij de ingang van het ExCel Centre hingen Quakers een banner met de tekst "oorlog begint hier" als herinnering voor alle afgevaardigden die het centrum binnenkwamen dat de netwerken en deals die bij DSEI zijn gedaan, zullen leiden tot moord en vermindering: in het VK, in Europa en over de hele wereld, voor vele jaren.

Naast het innemen van ruimte bij de hoofdingang, gingen vier vrouwen in de regen op de grond liggen, en plakten hun handen aan elkaar. Hierdoor werd een deel van de weg naar de ingang van het centrum geblokkeerd. Ze bleven daar tot wel zeven uur lang onder aanhoudende regen. Achter hen stond een rij Quakers en andere vredesactivisten die afgevaardigden dwongen door een menigte demonstranten te lopen die riepen: "Ga niet naar binnen", "Waarom pleegt u moord?", "Dood geen kinderen", of soms gewoon een stil knikje gaven als verzoek om na te denken en verbinding te

maken met onze menselijkheid. Andere keren passeerden ze demonstranten die liederen voor de vrede zongen, of in stilte baden, of poëzie lazen. De meeste afgevaardigden vermeden oogcontact, snelden door het doolhof van demonstranten. Slechts weinigen stopten om een gesprek aan te gaan. Dit is echt waar het om gaat. De dialoog aangaan, de moeilijke vragen stellen die tot reflecties zouden kunnen leiden, en mensen helpen zichzelf vragen te stellen over wat ze ooit als normaal of zakelijk beschouwden. Het is een feit dat mensen nog steeds opkomen tegen deze onrechtvaardigheden, ook al lijkt dat zo zinloos, en dat geeft me hoop. We mogen niet opgeven, anders winnen de wapenhandelaren. Dat opgeven is wat ze willen dat we doen. Hoewel dit het enige was dat ik meemaakte, hadden anderen deelgenomen aan een volledige dag van verzet. Sommigen hadden deelgenomen aan [een actieweek](#) voor #StopDSEI van 6 tot 17 september, met muziek, kunst, workshops, waken, demonstraties en lezingen over verschillende thema's, waaronder "Haal de wapens uit het Onderwijs", "Grenzen, Migratie en Anti-Racisme", "Stop Israël bewapenen", 'een dag van solidariteit met Afghanistan' en 'klimaatdag van actie'.

De dood van burgers maakt helaas deel uit van het genormaliseerde gebruik van dodelijke wapens. Dergelijke willekeurige moorden bevorderen alleen maar de cyclus van geweld, ondermijnen de echte menselijke veiligheid en traumatiseren de overlevenden. Wij, als mensen, weten dat we beter kunnen dan dit.

We zijn, in feite, beter dan dit.

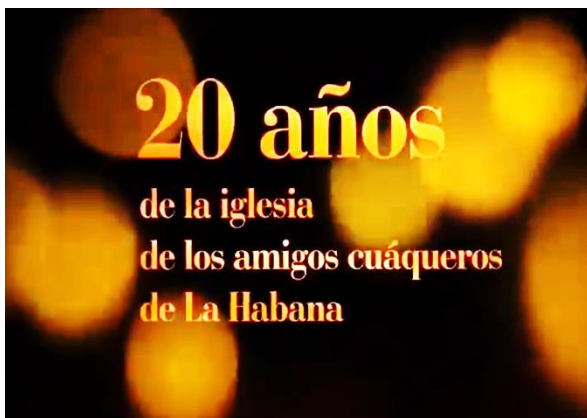
*Atiaf Alwazir is hoofd van het vredesprogramma bij de Quaker Council for European Affairs (QCEA) in Brussel

Quakers op Cuba

Door Corien van Dorp

In juli dit jaar ontvingen we een bericht van Robin Mohr, schrijver van (FUM-Friends United Meeting), om aandacht te vragen voor de huidige situatie op Cuba. Er waren op dat moment op Cuba zelf grote protest demonstraties in verband met de rampzalige situatie van dit moment. De Verenigde Staten van Amerika hanteren naar Cuba nog steeds een embargo, omdat zij de staat Cuba ervan betichten terrorisme te ondersteunen. Ten gevolge van de lockdowns wegens Covid, zijn inkomsten uit toerisme dramatisch gedaald. Na de protesten heeft de president van Cuba toegezegd versoepelingen toe te staan voor het oprichten van eigen bedrijven, maar als alle reserves zijn verdampt komt dat als een druppel op een gloeiende plaat. Middels het embargo belet de VS de verzending van humanitaire en medische hulp. Hoewel het medisch personeel er alles aan doet om Covid patiënten te helpen, dan wel te vaccineren, is er een dramatische toename van Covid, gebrek aan medicijnen, aan ziekenhuizen aan alles. En ook honger is weer van alle dag door gebrek aan voedsel.

Het 20 jarig bestaan van de kerk van Vrienden 'Cuáqueros' van Havana

Havana: Cubaanse Quakers bijeen ter gelegenheid van Wereld Quakerdag

Vertegenwoordigers van New England Yearly Meeting, Friends World Committee for Consultation – sectie America, Friends committee on National Legislation en FUM (Friends United Meeting in de VS) kwamen 13 jul 2021 bijeen om te onderzoeken hoe de wereldgemeenschap van Vrienden de Cubaanse Vrienden het best kunnen ondersteunen en presenteerden een drietal minuten:

- 1- *We vragen Vrienden te bidden voor onze Cubaanse Vrienden, opdat zij Gods kracht gevende liefde en moed mogen ervaren in deze beproeving*
- 2- *Friends United Meeting is bereid de Cubaanse Vrienden hulp te sturen middels het Covid-19 solidariteitsfonds. We onderzoeken diverse legale wegen voor distributie.*
- 3- *We moedigen Vrienden in de VS aan contact te zoeken met hun vertegenwoordigers in het congres en er op aan te dringen de beperkingen ten aanzien van humanitaire en medische hulp voor Cuba op te heffen.*

Als onderdeel van de wereldgemeenschap van Vrienden wil het Quaker Hulpfonds jou aanmoedigen om onze Cubaanse Vrienden te ondersteunen. Dit kan door je bijdrage te storten op : Bankrek: NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, Quakers, te Amsterdam. Met vermelding Cuba. Het Quaker Hulpfonds is een erkende ANBI organisatie, alle giften aan het Quakerhulpfonds mogen worden afgetrokken van de belasting. Voor alle vragen en opmerkingen: e-mail: secretariaat@dequakers.nl.

we stellen onze gaven ten dienste van anderen om een gemeenschap van genezing te creëren

Fantasiën over vrede tussen Israël en Palestina

Door Amos Gvirtz

Ik fantaseerde erover hoe een toespraak van de Israëlische premier Bennett, anders had kunnen zijn dan die hij in werkelijkheid hield bij zijn aantreden hield. Laten we ons voorstellen dat in plaats van Iran te bedreigen, hij een beroep had gedaan op zijn eigen leiderschap om van richting te veranderen. Bijvoorbeeld: Niet al jullie en onze energie steken in de voorbereiding van een oorlog. Een oorlog die verwoesting en dood zal aanrichten aan onze volkeren en de volkeren van de regio. Maar laten we er liever naar streven om ons conflict op te lossen voor het welzijn van onze volkeren en de volkeren van de regio. Laten we ons voorstellen dat Bennett had aangekondigd dat Israël het vredesinitiatief van de Arabische Liga van 2002 gunstig in overweging zou nemen. We zouden dan beginnen met het opbouwen van vertrouwen tussen Israël en Palestina. Daarvoor zouden we alle activiteiten op de Westelijke Jordaanoever die gericht zijn op de verplaatsing van Palestijnen moeten stopzetten. En ook dat hij een initiatief zal beginnen om Gaza te herbouwen. Ik weet dat de meeste lezers van dit artikel zullen denken dat ik een hopeloze dromer ben die niets begrijpt van wat er om hem heen gebeurt. Israël is de buurtpestkop geworden - geen van zijn burens wilden de totstandkoming van Israël. Die positie kon alleen bereikt worden met de hulp van een internationale pestkop die kon profiteren van zijn steun aan de buurtpestkop. Natuurlijk werd deze steun niet gratis gegeven. De buurtpestkop moet de belangen van de internationale pestkop dienen. In de jaren vijftig was het Frankrijk dat Israël steunde in ruil voor het veiligstellen van zijn belangen, maar de steun van Frankrijk verzwakte toen deze belangen verschoven. En toen slaagde Israël erin de steun te verwerven van de grootste internationale pestkop, de Verenigde Staten van Amerika. Een droom die uitkomt! De verkiezing van Jimmy Carter tot president van de VS was een 'historisch ongeluk'. Voor zover ik weet, durfde de man te vragen hoe hij zijn enorme kracht het beste kon gebruiken. Moet het worden gebruikt om de Koude Oorlog tussen de VS en de Sovjet-Unie voort te zetten en tegelijkertijd hun capaciteiten voor wederzijdse vernietiging voor te bereiden en aan te scherpen? Of zou het gericht moeten zijn op het scheppen van een betere wereld, een wereld waarvan de leiders zich voornamelijk zouden bekommeren om het welzijn van hun volken? Bij de verkiezingen die volgden, zorgden Amerikaanse burgers ervoor dat de 'fout' werd rechtgezet. Wat Israël betreft, kreeg president Carter de kans om te proberen zijn visie te realiseren. Egypte had zijn Koude Oorlog-oriëntatie verschoven van de

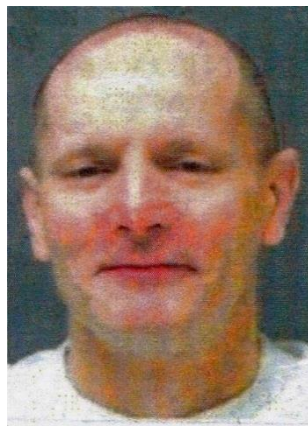
Sovjets naar Amerika en een deel van de deal was om Amerikaanse druk uit te oefenen op Israël om de Sinaï terug te brengen naar Egypte in ruil voor vrede. Carter wilde van deze gelegenheid gebruik maken om een alomvattende vrede tot stand te brengen tussen Israël en de omringende Arabische landen, waarvoor een oplossing van zowel de Palestijnse als de Syrische conflicten nodig zou zijn. De weigering van Israël, blijkbaar met sterke steun van de Amerikaanse regering, verhinderde Carter zijn visie te vervullen en dwong hem zich tevreden te stellen met een afzonderlijke vrede tussen Egypte en Israël. Tot op de dag van vandaag is Carter persona non grata in Israëlische regeringskringen. Tegenwoordig heeft de afnemende Amerikaanse belangstelling voor olie uit het Midden-Oosten, samen met zijn toegenomen onwil om deze belangen te betalen met het bloed van zijn soldaten, gediend om de macht van Israël als pestkop van de buurt te versterken. Israël presenteert zichzelf als de grote macht die tussen Iran en zijn ambities voor regionale overheersing staat. Dit is de grondgedachte achter de Abraham-akkoorden. Israël beschermt soennitische landen tegen de verspreiding van de invloed van het sjiiitische Iran in ruil voor het verlichten van de druk op Israël op Palestijnse en Syrische kwesties. En zo gaat de militaire opbouw door. Oh ja, aan beide kanten. Alleen is het onmogelijk om de verontrustende vragen van je af te schudden: waar breng je ons naartoe? Welke visie biedt u ons? Voor altijd bij het zwaard leven? Of is er een veilige kust die men kan hopen te bereiken? En misschien bieden mijn fantasieën een alternatieve visie? West-Europa realiseerde deze fantasieën toen ze, na de rampen van twee wereldoorlogen, de Gemeenschappelijke Markt en vervolgens de Europese Unie oprichtten. Het lijkt mij dat Europa floreert als nooit tevoren. Zullen we doorgaan met het huidige beleid totdat dood en wederzijdse vernietiging - op de schaal die zich in Europa heeft voorgedaan - de overlevenden dwingen om lessen te trekken? Of zullen we wijsheid tonen en het pad van vrede kiezen voordat dit gebeurt?!

Een Israëlisch nederzetting in de West bank van Palestina.

Christopher Dye, de enige Quaker in de gevangenis

Door Marlies Tjallingii

Via Tine Coffin krijg ik het bericht dat Christopher Dye is overleden op 28 augustus 2021. Ik ken hem alleen via zijn brieven. Hij zat een gevangenis straf uit in eenzame opsluiting. Hij was lid van Caddo Area en Little Rock Friends Meeting. Hij werd af en toe bezocht door Vrienden in Arkansas, Louisiana Oklahoma en Texas. Ook enkele Nederlandse Quakers hadden een correspondentie met hem. Ik schreef mijn eerste brief naar aanleiding van een artikel in de Vriendenkring begin vorig jaar. Hij schreef altijd uitgebreid terug.

Vorig jaar was hij heel ziek van covid 19 met hoge koortsen en met als enige verkoeling de betonnen vloer van zijn cel. Hij was door covid heel erg verzwakt. Hij stierf aan een hersen tumor in de gevangenis ziekenhuis. Door met hem te schrijven leerde ik dat een mens die verkeerde dingen doet, toch een goed mens kan zijn. Hij schreef over licht, vriendschap, zijn inspiratiebronnen. Hij was betrokken bij wat ik hem schreef en vroeg naar waar Sytse en ik mee bezig waren en naar de kinderen en kleinkinderen..

Een kleine quote uit een brief van 21 juli 2020:

"Ik haal enorm veel inspiratie uit heilige teksten, geschriften van Gandhi. En andere bronnen. Ik geloof op geen enkele manier dat God beperkt is tot menselijke opvattingen en begrip. Ik geloof dat iedere persoon die met een oprechte geest zoekt een deel van de waarheid vindt. Om dat in de praktijk te brengen is een belangrijke stap om goed te leven."

In dezelfde brief schrijft hij dat hij niet gelooft in de wrake God's. Hij schrijft over de vele problemen in zijn jeugd en heeft in de gevangenis geleerd om lief te hebben.

Vooral zichzelf en dat was een hele weg. Ik ben dankbaar dat ik hem heb leren kennen, dank zij berichten in de Carillon en de Vriendenkring en zijn uitvoerige brieven. i

Climate-Miles

Door Dick van Elk, naar het kerkblad van De Ark in Reeuwijk

Drie en dertig Jaar geleden begon in Reeuwijk, een unieke actie.

Voor het eerst spraken leden van

alle(!) kerken met elkaar over de toekomst. Een hele gebeurtenis. Het was niet zomaar een gesprek. Het was een twee jaar durende gespreksgroep rond de thema's Gerechtigheid, Vrede en Heelheid van de Schepping. Niet alleen in Reeuwijk, maar over de hele wereld waren de kerken in gesprek over het 'Conciliair Proces'. Uitmondend in een grote conferentie in Seoul in 1990. In Reeuwijk besloten we na 2 jaar praten over de problemen in de wereld door te gaan met een Werkgroep Conciliair Proces. Dabar, Hebreeuws voor 'doen wat je zegt en zeggen wat je doet'!

De kerken waren de wereld twee jaar vóór. In 1992 kwamen 178 landen bijeen in Rio om een agenda voor de 21^e eeuw te bespreken. Ook in Reeuwijk deden we mee en maakten we met de Werkgroep een lokale agenda voor 21^e eeuw. Die zelfde werkgroep had intussen al een tiental projecten gestart waaronder een coöperatie voor de Wereldwinkel waarvan het resultaat naast onze kerk te zien is. De vriendschapsband met Turnov was een andere activiteit, net als het bouwen van een eigen windmolen door De Windvogel. Samen als dorp 'werken aan de wereld' dichtbij en verder weg was een opdracht en een kans.

Nu, 33 jaar later, voelen we als kerken nog meer de noodzaak van vrede, gerechtigheid en zorg voor de schepping. Het is hard nodig dat er een andere wind gaat waaien dan de neoliberale marktwind van de laatste 30 jaar. Zou het niet mooi zijn om als kerken gezamenlijk op deze wijze een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van samenleving? Zou het niet mooi zijn om als dorp of stad energieneutraal te zijn? Dat kan...het kost alleen wat menselijke energie van onszelf maar het geeft driemaal rendement. Ten eerste een snelle ombuiging van de CO2 uitstoot. Ten tweede een grotere sociale cohesie. Ten derde een betere besteding van ons belastinggeld.

Volgende maand ga ik weer lopen, net als in 2015 naar de COP21 in Parijs. Deze keer van de Eemshaven naar COP26 in Glasgow. In Nederland verzamelen we de mening van gewone mensen over de oplossing van de klimaatproblemen. Die brengen we in Glasgow naar de COP26. De 26^e Conference Of the Parties waar al 27 jaar gepraat wordt over

beleidsmaatregelen. We komen ook langs bij De Ark; op 22 oktober. Wilt u zelf ook meelopen? Kijk dan op theclimatemiles.nl/aanmelden

Ik praat graag met uw kerk en met u over wat we als gemeenschap samen kunnen doen aan ons deel van de oplossing van het klimaatprobleem. 33 Jaar geleden leidde dat in Reeuwijk tot één windmolen. Met windmolens en/of zonnepanelen kunnen we genoeg duurzame energie opwekken voor alle huishoudens van onze gemeenschap. Zonder dat het u één cent meer kost dan u nu betaalt. Maar vooral met de garantie dat u zeker weet dat u en wij voortaan duurzaam bezig zijn. Een hoopvol perspectief...dat mag gezegd en gedaan!

Climate Miles, van Groningen via Zwolle naar Glasgow

Door Marlies Tjallingii

Van Lucas de Groot krijg ik een seintje: weet je dat de Climate Miles in Zwolle langs komen? Ja dat staat in mijn agenda op 14 oktober. Climate Miles: wandelaars die zich bij het initiatief van Urgenda aansluiten om te wandelen van Groningen naar Glasgow, van 6 tot en met 29 oktober. In Glasgow is de COP 26 conferentie van 31 oktober tot 12 november. Deze

bouwt voort op de milieuconferentie in Parijs in 2015. We weten dat er nog veel meer moet gebeuren om het klimaat te redden en de toekomst voor onze kleinkinderen leefbaar te houden. Ik stuur een mail naar Grootouders voor het klimaat in Zwolle en ook naar een aantal mensen van Groen Links. Dat heeft succes: van beide groepen komen een aantal mensen mee doen om de wandelaars te ondersteunen. Wat is het mooi om zingend op de dijk te staan en de ongeveer 50 wandelaars te ontvangen met de melodie van Bella Ciao. We kennen niet de woorden van het klimaatlied op die melodie, maar het zingen is verwarmend! We hebben spandoeken mee van Grootouders en Lucas staat er met zijn kar met een foto van zijn gezin met kinderen en kleinkinderen. De groene jasjes van Groen Links staan goed bij het groen van het gras op de dijk. We lopen mee met de groep naar de voormalige Centrale Harculo en drinken daar koffie en thee. Met honingkoek en een zelfgebakken cake van Gery Woltinge, de vrouw van Jan Woltinge, dominee en actief voorganger ook van Grootouders voor het klimaat in Zwolle. We wensen de wandelaars veel succes met het vervolg van de etappe van 28 kilometer op weg naar Raalte.

Meer informatie over Climate Miles : <https://theclimatemiles.nl/>

COP 26

Van 1-12 november vindt in Glasgow COP26 plaats. Dit is de 26e klimaatconferentie van de Verenigde Naties en deze editie is cruciaal. De concrete plannen en acties van alle landen zullen drastisch bijgesteld moeten worden om de opwarming van de aarde onder de 1,5 – 2 graden te houden. We koersen nog steeds af op 3 graden opwarming aan het einde van deze eeuw en dat betekent een onleefbare wereld. Alleen met een crisisaanpak en een enorme versnelling houden we de catastrofes enigszins binnen de perken. We zien nu wereldwijd al wat er gebeurt bij een opwarming van ongeveer 1,2 graden. 3 graden is veel te veel!

Climate Miles is een initiatief van Urgenda

Urgenda is de organisatie voor duurzaamheid en innovatie die Nederland sneller duurzaam wil maken, samen met bedrijven, overheden, maatschappelijke organisaties en particulieren.

In 2015 won Urgenda de inmiddels internationaal bekende Klimaatzaak tegen de Nederlandse Staat over het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen in 2020 met 25% ten opzichte van 1990. Tot twee keer toe ging het Rijk ertegen in beroep, maar in december 2019 stelde de Hoge Raad Urgenda definitief in het gelijk. Het vonnis is echter 6 jaar later nog steeds niet nagekomen en dus stapt Urgenda dit jaar opnieuw naar de rechter om nakoming te vorderen.

Vrede en Rechtvaardigheid

Families kwartet

Door 'Vrienden voor Vrede BeNeLux': Jeannette Delgado, Corien van Dorp, Erik Dries, Paul Holdsworth en Karen King.

Op de najaarsbijeenkomst krijgen alle aanwezigen en de thuisblijvers een cadeautje in de vorm van een kwartet dat je met 3 – 4 spelers kunt spelen.

Het is heel leerzaam om te spelen en samen er over te praten. Er zijn negen 'familie' (setjes) met bijvoorbeeld 'Non-Violent Options' Inspiring people', 'But what can I do?' weapons and costs', 'Top weapon exporters'.

Hierbij enkele kaarten: als voorbeeld.

VULNERABLE GROUPS

Women
Children
Refugees
Homeless people

1 in 3 women worldwide have experienced physical or sexual violence trafficking and harmful practices

INSPIRING INITIATIVES

Extinction Rebellion
Action for Women
Trees for Africa
Right Sharing of World Resources

We are unprepared for the danger our future holds. We face floods, wildfires, extreme weather, crop failure, mass displacement and the breakdown of society. The time for denial is over. It is time to act.

BUT WHAT CAN I DO?

STEP #1 EDUCATE YOURSELF

Educate yourself

Change your habits and beliefs
Take action in your community
Attend a protest

Make sure you understand the cause and what it's trying to achieve. Read, take a course!

THOUGHT-PROVOKING QUOTES

"The ultimate test of a moral society is the kind of world it leaves to its children"

Dietrich Bonhoeffer
Mildred Lisette Norman
Malala Yousafzai
Pope Paul VI

"De ultieme test van een morele samenleving is het soort wereld dat het aan zijn kinderen nalaat."

TOP 4 WEAPON EXPORTERS

- 1 USA: 36% of total
- 2 Russia: 21% of total
- 3 France: 7.9% of total
- 4 Germany: 5.8% of total

USA's biggest customer is Saudi Arabia. Others are Australia, UAE, South Korea, Japan, Qatar, Israel, Iraq (2015 - 2019 data)

WEAPONS AND COSTS

1 GMF-30G
Minuteman-III
ICBM

Minuteman III ICBM \$7+ m
Surface to Air Missile \$1m - 6m
UN Peacekeeper \$1,428 / month
Landmine \$10

An intercontinental ballistic missile (ICBM) is a guided ballistic missile with a minimum range of 5,500 km, designed for nuclear weapons

Nunë en Davit mogen blijven

Door INLIA

De Groningse kinderen Nunë (9) en Davit (7) worden toch niet naar Armenië gestuurd, dat is inmiddels zeker. De IND hield jarenlang vol dat de kinderen niet in aanmerking kwamen voor het Kinderpardon omdat niet bekend was geweest waar het gezin woonde. Maar voor de Groninger rechtbank moet de IND erkennen dat het adres al die tijd in het dossier zat. In meerdere documenten zelfs. Over het hoofd gezien.

“Génant”, twittert oud-Kamerlid Joël Voordewind van de ChristenUnie na afloop van de zaak, “Gaat over mensenlevens!” Het gezin van Nunë en Davit woont al sinds 2012 op dezelfde plek. “Iedereen wist waar ze woonden”, zegt Voordewind, “Dat is al heel vaak aangedragen. Maar de dienst volhardde er jaren in dat het adres niet bekend zou zijn.”

Dat het bekend was doet ertoe, omdat voor het Kinderpardon vereist is dat de kinderen ‘in beeld’ waren. Dat was dus het geval.

Het begint ermee dat de vader van het gezin zich acht jaar geleden aan het loket van de IND meldt om zijn adres door te geven. Het memo dat dit bevestigt zit eerder wel in het dossier, maar blijkt eruit verdwenen. De IND verklaart tegen de rechter dat de dienst zelf mag bepalen welke stukken relevant zijn om toe te voegen voor de zaak.

“Heel bijzonder”, zegt advocaat van het gezin Berber Swart, met gevoel voor understatement. “De wet bepaalt dat alle op de zaak betrekking hebbende stukken moeten worden toegevoegd aan het procesdossier. En dit stuk gaat om de essentie van de zaak: het gezin heeft zich beschikbaar gehouden voor de IND.”

Maar ook zonder het memo bevat het IND-dossier het adres van het gezin, zelfs in meerdere documenten. In 2013 faxt INLIA een brief met het adres van het gezin naar de IND, hetzelfde adres dat ook in 2015 wordt gemeld (en waar het gezin nog steeds woont).

Toch suggereert de IND in de rechtszaal dat INLIA het adres geheim had willen houden. De rechter maakt daar gehakt van. Hij wijst ten eerste op de fax uit 2013 - toch echt van INLIA afkomstig én met adres. Dat is kennelijk door de IND over het hoofd gezien. De rechter vraagt zich af hoe de dienst zo'n fax dan verwerkt. Waarom is het adres toen niet genoteerd? De IND-vertegenwoordiging moet het antwoord schuldig blijven. Ook de inhoud van het document uit 2015 heeft de IND niet paraat. De rechter wel. Hij vraagt wat de dienst gaat doen, nu het belangrijkste argument tegen een verblijfsvergunning wegvalt. Komt er een positief besluit? Omdat er geen helder antwoord volgt, schorst hij de zaak zodat de dienst zich kan beraden.

Na de schorsing komt dan het verlossende woord: de IND trekt het negatieve besluit terug en gaat een nieuw besluit nemen. En nu het adres bekend is, zal dat “naar het zich laat aanzien gunstig aflopen”. De vertegenwoordigers feliciteren Nunë en Davit alvast.

Nunë en Davit bij RTVoost

“Schaamteloos”, zegt PvdA-ster Esther van Dijken, “Ze gaven nog een schouderklopje met ‘sorry hoor’. Jarenlang hebben ze dit dossier niet fatsoenlijk verwerkt, maar wel stug volgehouden dat deze kinderen geen recht hadden op verblijf. Zoveel jaren zaten deze kinderen in onzekerheid. Zoveel stukgemaakt en het dan afdoen met een schouderklopje. En ook nog proberen de schuld door te schuiven naar INLIA: schandelijk.”

Joël Voordewind vindt het zorgwekkend dat de IND de dossiers zo slecht op orde heeft. *“Zo’n grote dienst, die beslist over asielaanvragen, en dan je dossier zo slecht op orde hebben; zo wordt met levens gespeeld.”* Het kan letterlijk leven en dood betreffen, zegt Voordewind: *“Denk bijvoorbeeld aan bekeerlingen of LHBTI’s uit Pakistan of Iran.”* In contact met partijgenoten in de Tweede Kamer heeft hij aangegeven dat het functioneren van de IND moet worden doorgelicht.

Er zijn nog tientallen kinderen die hun afwijzing voor het Kinderpardon hebben aangevochten. Zij weten nog niet wat hen boven het hoofd hangt. Voor Nunë en Davit is er definitief een einde gekomen aan de onzekerheid. De IND heeft bevestigd dat ze mogen blijven. In de rechtszaal werd die voorspelling van de IND met gejuich, applaus en tranen ontvangen. Nunë, die net even zat te kleuren, keek op en vroeg zich af wat er precies gebeurde. Dat hoorde ze even later. Advocaat Berber Swart liep met een grote glimlach naar de kinderen toe. Eindelijk gerechtigheid.

Bij een grote actie in Groningen: op de T-shirt: Nunë en Davit blijven hier!

1% voor CO₂ compensatie?

Door Sytse Tjallingii namens het Quaker Hulpfonds
En Douglas Smith 1989, Uit: Faith and Practice 24.52

Bijdragen aan het 1% fonds van het Quaker Hulpfonds, ook wel duurzaamheidsfonds genoemd, werden voor 40% besteed aan het Rural Service Programma van East Africa Yearly Meeting (West Kenya), 30% voor het People's Craft Training Center in (Zuid-India) en

30% aan het Fair Climate Fund (dat ontwikkelingsprojecten in India, Ethiopië, Tsjaad, Burkino Fasso en Peru steunt, voor CO₂ compensatie). De inkomsten voor het 1% fonds van het Quaker Hulpfonds zijn drastisch teruggelopen. We willen hen die hieraan nog bijdragen, vragen om hun bijdrage te herbestemmen. We denken aan de CO₂ compensatie via Fair Climate Fund en/of ontwikkelingsprojecten zoals PCTC in India, Peace Centre in Kaapstad, en Trauma Healing in Burundi. De bedoeling van het 1% fonds was om mensen te ondersteunen en te trainen die te lijden hebben van de uitbuiting op wereldschaal die nog steeds plaats vindt.

Ter toelichting wat de British Yearly Meeting schrijft over het 1% fonds.

Het 1% Fonds, opgericht door London Yearly Meeting in 1968, bestond iets meer dan twintig jaar. Zelfs in de eerste golf van enthousiasme steunden minder dan 1.500 personen of huishoudens het en in 1989 had het minder dan 500 donateurs. Hoewel de opbrengst goed werd besteed aan ontwikkelingslanden, was het de jaarvergadering niet gelukt aan de regering aan te tonen dat het publiek meer belasting op internationale hulp zou steunen. Toch waren er individuele Vrienden die wilden getuigen door zich opofferingen te getroosten. Na een leven lang van dienst te zijn geweest voor anderen, erfde Douglas Smith, directeur van Settle Meeting House, een erfenis die hem op zijn oude dag veiligheid en comfort zou hebben gegeven. De volgende verklaring werd na zijn dood gepubliceerd:

Een groot deel van onze huidige welvaart in Groot-Brittannië is gebaseerd op nog steeds goedkope arbeidskrachten, ontoereikend voedsel, slechte

huisvesting, slechte medische en sociale voorzieningen en bijna onbestaande onderwijs voor de mensen van ons voormalige rijk. Toen ze hun vrijheid eisten, hebben we ons van hen ontdaan, waardoor ze totaal ongeschikt waren voor stabiel zelfbestuur en geen geld hadden om zich te ontwikkelen. Ieder van ons in Groot-Brittannië, zelfs de armsten, heeft vele soorten voordelen geplukt van de ellende en armoede in ons rijk. We zijn hier allemaal heel erg schuldig aan. Overheden, vakbonden, politici en kerken hebben luid en lang gesproken over gerechtigheid en de broederschap van de mensheid. We hebben onze persoonlijke verantwoordelijkheid om deze doelen te bereiken aan hen overgedragen, maar met tragisch gebrek aan succes. Nu moeten we handelen! We moeten nieuwe en revolutionaire actie ondernemen op het niveau van onze persoonlijke verantwoordelijkheid. We moeten de rijkdommen teruggeven aan de armen van de wereld waarvan we hen hebben beroofd en nog steeds beroven. Tenzij we onze christelijke verantwoordelijkheid nemen om de kloof tussen onze troost en hun ellende te dichten, zullen we steeds dieper in wereldwijde rampen blunderen – en waarschijnlijk in zelfvernietiging.

Al vijftig jaar drukt al dit onrecht op mijn geweten. Ik kreeg in 1979 een groot bedrag zodat ik erg rijk werd. Ik stond onmiddellijk en onontkoombaar voor de christelijke uitdaging om zoveel mogelijk terug te betalen van de rijkdom die Groot-Brittannië van de armen in de wereld had afgenomen. Ik gaf bijna al het geld weg aan liefdadigheidsinstellingen en trusts die in de voormalige Britse koloniën werkten. Dit bracht me op het financiële niveau van een ouderdomsuitkering (AOW), maar zonder spijt. Dit pensioentje gaf mij genoeg ruimte voor geluk, tevredenheid en blijheid. Vergeleken met een Indiase of Afrikaanse boer is ons pensioen prinselijk rijk.

De persoonlijke verantwoordelijkheid die we overdragen aan regeringen, vakbonden, commissies en kerken heeft de armoede in de wereld niet uitgebannen. Ik hoop dat deze verklaring anderen ertoe zal brengen diep na te denken over hun individuele verantwoordelijkheid voor alle problemen van de wereld en nu actie te ondernemen, opofferingsgezind - geleid door de christelijke geest van diepe zorg.

8 rijksten bezitten evenveel als armste helft wereldbevolking

FairClimateFund

door Sytse Tjallingii, (Quaker Hulpfonds), <https://www.fairclimatefund.nl>

Het Quaker Hulpfonds doneert al vele jaren via het voormalige 1% fonds, maar ook door 'geoormerkte' giften van Vrienden, die het Fair Climate Fund als doel aangaven om hun CO₂ uitstoot te compenseren. Wat doet het Fair Climate Fund?

Samen met onze partners financieren en implementeren wij klimaatprojecten. We concentreren ons op schoner koken- en herbebossingsprojecten. Deze klimaatprojecten verminderen de CO₂-uitstoot en ontbossing en verbeteren de leefomstandigheden voor mensen in ontwikkelingslanden. Onze projecten genereren Gold Standard/ Fairtrade Carbon Credits, die wij tegen een eerlijke prijs verkopen aan klanten die hun CO₂-uitstoot willen compenseren. Onze totale impact is 636.000 ton CO₂ gereduceerd, 887.000 efficiëntere kooktoestellen . en 927.000 bespaard.

'Een nieuw kooktoestel voor Mabraat*'

'Het maken van mijn stoofpotten is nu veel fijner en sneller werk. De oude manier van koken creëerde veel rook en zorgde voor hoofdpijn en geïrriteerde ogen. Dat is nu een stuk minder', zegt Mabraat, die woont in Oromia in Ethiopië. Het maken van mijn stoofpotten is nu veel fijner en sneller werk. De oude manier van koken creëerde heel veel rook en zorgde voor hoofdpijn en geïrriteerde ogen, maar dat is nu een stuk minder. De tijd die ik onderhoud, gebruik ik om water te halen of het huis schoon te maken, maar ook om met vrienden bij te kletsen. Daar kwam ik vroeger nooit aan toe, omdat ik ook op het land moet werken.

* Mabraat is een koffieboerin uit Oromia en woont samen met haar man en kinderen.

De V.S. moet investeren in diplomatie in Afghanistan

door American Friends Service, Aug 17, 2021

Op 15 augustus nam de Taliban het presidentiële paleis in Kabul over. De snelle opkomst van de Taliban en de destabilisatie van het land is een tragisch en voorspelbaar resultaat van een tientallen jaren door de VS geleide oorlog. Terwijl het land weer terugkeert naar de regels van de Taliban, vluchten mensen uit angst voor hun leven, rechten en vrijheden onder het nieuwe regime. Er zijn berichten over extreme achteruitgang van de rechten van vrouwen, die uiterst kwetsbaar zijn onder het Taliban-bewind. Na jaren van oorlog weten we nu – dankzij de Afghanistan Papers en andere onthullingen – dat Amerikaanse leiders toen al begrepen dat oorlog alleen maar tot verdere verwoesting zou leiden, maar toch bleven ze miljarden uitgeven aan militaire interventie.

Een vrij en actief maatschappelijk middenveld is essentieel voor een rechtvaardige en duurzame vrede, in Afghanistan en elders. We verzetten ons tegen de gewelddadige machtsgreep van de Taliban. We zijn bang voor de toekomst die de Afghaanse bevolking onder dit regime te wachten staat. Maar we geloven ook dat de VS en de internationale gemeenschap moeten blijven onderhandelen met de Taliban om aan te dringen op een representatieve regering, burgerrechten en een rechtvaardige en duurzame vrede in Afghanistan.

We ondersteunen de inspanningen van mensen om het land te verlaten om veiligheid te vinden of een beter leven te zoeken. We roepen ook op om de rechten van degenen die achterblijven te respecteren en te beschermen. De regering van de VS heeft de verantwoordelijkheid – na decennia van militaire bezetting, oorlog en leugens – om Afghanen die willen emigreren te helpen en hen asiel te verlenen in de VS.

Voor de toekomst is in Afghanistan betrokkenheid en diplomatie nodig voor alle partijen. Twintig jaar lang werden middelen verspild aan de militaire bezetting. Dat is vele malen het bedrag dat ging naar versterking van het maatschappelijk middenveld, onderwijs, infrastructuur of ondersteuning op gemeenschapsniveau. Deze ondersteuning had daadwerkelijk ten goede moeten komen aan het Afghaanse volk. Het resultaat is onnoemelijk menselijk lijden geweest. Tienduizenden Afghanen en Amerikanen verloren hun leven. Nu moeten we worstelen met de echte kosten van deze oorlog en stoppen met het gebruik van dezelfde militaire benaderingen die steeds opnieuw heeft gefaald.

Het American Friends Service Committee (AFSC) bevordert een wereld vrij van geweld, ongelijkheid en onderdrukking. Geleid door het Quaker-geloof in het goddelijke licht in ieder mens, koesteren we de zaden van verandering en het respect voor het menselijk leven om onze gemeenschappen en instellingen fundamenteel te transformeren.

Doneer om Afghanen te steunen die veiligheid zoeken

Nu Afghanistan terugkeert naar de Taliban-heerschappij, vrezen veel mensen voor hun leven, rechten en vrijheden. AFSC werkt samen met partners om voormalige AFSC-medewerkers, hun families en andere Afghanen te helpen die vervolging ontvluchten. We pleiten ook voor beleid dat militarisme vermindert, asielzoekers ondersteunt en vrede opbouwt.

Als je genereus bent en vandaag nog geeft zal dat onze inspanningen voor pleitbezorging en vredesopbouw ondersteunen en ons helpen te voldoen aan dringende behoeften wanneer deze zich voordoen. Sommige van deze behoeften kunnen zijn:

- Kosten voor de evacuatie.
- Huisvesting, voedsel en kleding.
- Juridische ondersteuning.
- Trauma en geestelijke gezondheidszorg.
- Onderwijs en training.

Bijdragen voor dit doel kun je storten op bankrekening NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, Quakers. Met vermelding: AFSC Afghanistan

Vrienden in het hele land

**Maandvergaderingen
(lokale groepen)
bijeenkomsten:**

Noord en Oost Nederland

Deventer

A'dam

Driebergen

Haagse

MiZuNed

Breda

Quaker Secretariaat: Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

Website: quakers.nu (Peter Spreij) e-mail: secretariaat@dequakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering: (Frits Nieuwerth van den Akker)

Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, open op afspraak 'Bibliothecaris: Marianne IJspeert, tel. 020-6125703 (06-12730475).

Quaker Literatuur: e-mail: literatuur@Quakers.nu. Bankrek.: NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers, m.v.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Marianne IJspeert, W. de Zwijgerlaan 21-III, 1056JD Amsterdam tel. 020-6125703, e-mail: mijquak.1@online.nl Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Anneke Spreij, e-mail: haagsevrienden@Quakers.nu, Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. tel. 070-3600621, Bankrek.: NL54 TRIO 0320 1956 78. t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Els Ramaker, Prinses Marijkelaan 31, 4002AT Tiel, tel. 0344 606818/0636361350, e-mail: els@ramaker.me, Bankrek.: NL67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. MZNMV Quakers.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl. Bankrek.: NL07 TRIO 0320 1956 51 t.n.v. Quakers NON MV.

Quaker Hulpfonds: Schrijver vacature. Penn: Dick Meijaard, e-mail: persel@xs4all.nl. Bankrek: NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, Quakers.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Corien van Dorp, tel: 070-3867309. E-mail: vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO 0391 2219 65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad.

Vriendenkring: Per 1 jan. 2019 de abonnementsprijs van de Vriendenkring: €30,- voor Nederland en €75,- voor Buitenland (ook Europa). NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers met vermelding van 'Abonnement Vriendenkring'. E-mail: vriendenkringredactie@gmail.com

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Gebruik de email adressen of telefoonnummers om te zien of er fysieke of online bijeenkomsten zijn.

‘Quakers en ik’: ‘Heb je vijanden lief’ do 21 oktober

Online 20.00-21.15 Opgeven bij marliestjallingii@home.nl

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 020-6125703 e-mail: mijquak.1@online.nl
Antwerpen	Geen vaste tijdstippen	Info: Jan Peeters, tel.: 0032.15.24 75 10 e-mail: boekrijk@hotmail.com
Bennekom	MiZuNe 2e en 4e zondag vd maand, 10.30 neem contact op met Els Ramaker	Commandeursweg 44, 6721 ZM Bennekom, e-mail: els@ramaker.me . De 2e zondag: een gesprek vanuit de stilte en daarna wijdingssamenkomst tot 11.30.
Brussel	Iedere zondag 11.00 https://quakers-belux.org	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Den Haag	Iedere zondag 10.30 HapStilSnap: 1x per maand 18:15	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Graag vooraf aanmelden. email: haagsevreunden@quakers.nu . Info: tel. 070-3600621 online zie de link op de website quakers.nu
Driebergen	Iedere 3 ^e zondag v.d. maand 10.30.	Onze kinderen verheugen zich op gezelschap! Voor informatie: 0648255846 of per mail: Quakers@marielke.nl
Deventer	Iedere 3 ^e zondag v.d. maand 10.30 Gespreksavond: informatie bij Frieda.	Meester Geertshuis, Assenstraat 20, Meld je aan bij Frieda Oudakker tel. 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com
Gent	2 ^e woensdag 20.00-en 4e zondag 11.00. Haspelstraat 37.	In het zaaltje boven vzw Trafiek, aan Pierkespark (Brugse Poort) (vooraf graag contact opnemen Quakercircels@gmail.com)
Groningen	2 ^e en 4 ^e zondag 10.30 In De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen,	Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Kees Nieuwerth e-mail: k.nieuwerth@wxs.nl ; tel. 050-5712624
Zwolle	13 okt 18.00-19.30 lie iedereen welkom.	Hap-Stil-Snap 06-23869715, aanmelden bij Marlies marliestjallingii@home.nl

Iedere Zondag Online Wijdingssamenkomsten 10.30 iedereen (in de hele wereld) welkom, gesproken taal vooral Nederlands Gastheer: Charles Tauber. Meeting ID: 309 877 1347; Passcode: Tauber; tel.: +31 20 794 7345.

<https://us02web.zoom.us/j/3098771347?pwd=eEdtNHR5Q2pDSFpSb0dLbzJwNjhUUT09>

Grootouders voor het klimaat (met enkele Quakers) heten de wandelaars van Climate Miles welkom op de IJsseldijk bij Zwolle.